

TLU Haapsalu kolledži rakenduskõrghariduse lõputööde koostamise juhend

TLÜ Haapsalu kolledži erialade lõputööde koostamise ja kaitsmise nõuded on sätestatud Tallinna Ülikooli õppekorralduse eeskirjas (edaspidi *ÕKE*), kehtestatud seanati määrusega 17.06.2019, peatükis 7 *Lõputöö kaitsmine ja lõpueksami sooritamine*.

1. Lõputöö eesmärk

1. Rakenduskõrghariduse lõputöö eesmärk on luua üliõpilasele luua võimalused erialase kirjandusega tutvumiseks ja mõtestamiseks, empiirilise uurimistöö läbiviimiseks, uurimistulemuste analüüsimiseks ja tulemuste vormistamiseks.

Lõputöö koostaja saavutab järgmised õpiväljundid:

- omab süvendatud teadmisi valitud valdkonnas;
- omab andmete kogumise ja algallikatega töötamise oskusi;
- oskab teooriat ja praktikat integreerida;
- kirjutab empiirilistel andmetel põhineva lõputöö;
- käsitöetehnoloogiate ja disaini eriala üliõpilane teostab praktilise töö loomevaldkonnas.

Lõputöö koostamise osaks on õppekavas kohustuslikud õppeained *HKL5100 Uurimistöö I (3EAP)* ja *HKL5101 Uurimistöö II (3EAP)*. Lõputöö maht on 6 EAP ja orienteeruvalt 25-40 lehekülge trükiteksti (kaasa arvatud tiitelleht, sisukord ja kokkuvõte). Allikate loetelu ja lisasid ei arvestata soovitusliku mahu sisse.

2. Lõputöö teema valik ja kinnitamine

1. Teema valikul ja juhendaja leidmisel on aktiivne osapool üliõpilane, kes pöördub juhendamise soovi ning lõputöö deklaratsiooniga õppejõu poole. Töö teema ja juhendaja valikul on soovitatav konsulteerida õppekava juhi ja uurimistöö aine õppejõuga.
2. Lõputöö teema registreerimiseks esitab üliõpilane lõputöö deklaratsiooni üliõpilase nominaalse õppeaja eelviimasel semestril (*ÕKE § 27 (3)*) lähtuvalt akadeemilisest kalendrist.

3. Lõputöö juhendamine

Juhendaja ja üliõpilase ülesanded on reguleeritud *ÕKE § 27*.

1. Rakenduskõrghariduse lõputöö juhendaja omab töö valdkonnas vähemalt magistriskraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni või on valdkonnas tunnustatud praktik-ekspert.
2. Juhendamisest on õigus keelduda juhul, kui õppejõu õpetamiskoormus on täidetud või lõputöö teema ei kattu õppejõu uurimisvaldkonnaga.
3. Kui üliõpilase juhendaja ei ole ülikooli töötaja või kõrghariduse tasemeõppes õpetav isik, määrab akadeemilise üksuse direktor üliõpilasele ülikooli

akadeemiliste töötajate seast kaasjuhendaja. Juhendaja ja üliõpilane lepivad kokku lõputöö koostamise ajakava.

4. Juhendaja ülesanded lõputöö koostamisel on:

- abistada üliõpilast teema valikul, uurimisprobleemi sõnastamisel, meetodite valikul, teemakohase kirjanduse ja muude allikate valikul ning teadusliku usaldusvääruse tagamisel;
- kooskõlastada lõputöö koostamise tegevuskava, nõustada, juhendada ja konsulteerida üliõpilast lõputöö tegemise protsessis kõikidel etappidel;
- kontrollida lõputöö vastavust sisulistele ja vormilistele nõuetele ning kinnitada allkirjaga nõuetele vastava lõputöö kaitsmisele lubamist.

5. Üliõpilase ülesanded lõputöö koostamisel on:

- koostada lõputöö koostamise tegevuskava, otsida ja läbi töötada teemakohane kirjandus ning vormistada tulemused korrektseks lõputööks;
- esitada lõputöö osad juhendajale lugemiseks ja kommenteerimiseks vastavalt kokkulepitud tegevuskavale;
- esitada üksuse poolt määratud tähtjaks nõuetekohaselt vormistatud lõputöö.

6. Juhendajal ja üliõpilasel on õigus algatada koostöö lõpetamine erimeelsuste tõttu, esitades põhjendatud avalduse direktorile. Üliõpilasel on õigus valida uus juhendaja.

4. Lõputöö koostamine ja vormistamine

Rakenduskõrghariduse lõputöö struktuur

1. Tiitelleht

2. Sisukord - välja tuuakse kolme esimese tasandi pealkirjad.

3. Lühendid (vajadusel)

4. Sissejuhatus - teema aktuaalsuse, probleemi, eesmärgi, uurimisküsimuste/hüpooteeside, uurimismetoodika, teoreetiliste lähtekohade ja töö ülesehituse kirjeldus.

5. Teoreetiline taust - lühiülevaade olulistest teemakohastest käsitustest ja uurimustest, tuginedes originaalallikatele. Vahendatud viiteid kasutatakse põhjendatud erijuhtudel.

6. Empiiriline uurimus -

a. Uurimuse eesmärk

b. Uurimisküsimused ja/või hüpooteesid - nende põhjendused koos viidetega varasematele uurimustele või teooriale

c. Meetod - kasutatud uurimismeetodi (sh. valimi, andmekogumisevahendi ja protseduuri) kirjeldus

- d. Tulemused - uurimustulemuste üldine kirjeldus ja tulemuste esitamine uurimisküsimuste ja/või hüpoteeside kaupa. Vajadusel esitatakse andmeid tabelite ja/või joonistena.
7. Arutelu/järeldused - uurimuse tulemuste käsitlemine teoreetilise tausta ja varasemate uurimuste kontekstis, tulemuste usaldusväärsuse, piirangute ning olulisuse väljatoomine koos autoripoolsete seisukohtadega edasise uurimise võimaluste kohta.
8. Kokkuvõte - lühikokkuvõtte töö peamistest tulemustest uurimisküsimuste/hüpoteeside ja eesmärgi täitmise kohta ning ettepanekud uurimistulemuste edasiarendamiseks.
9. *Summary* - uurimuse lühikokkuvõtte inglise keeles (üks lehekülg), mis peegeldab uurimuse eesmärke ja tulemusi. Inglisekeelne lühikokkuvõtte esimene lause sisaldab lõputöö pealkirja inglise keeles.
10. Kasutatud kirjandus - loetelu kõigist töös viidatud materjalidest.
11. Lisad - töö mõistmiseks vajalikud täiendavad ja illustreerivad (nt andmekogumisvahendid, andmeanalüüsi tulemused, sh tabelid ja/või joonised, intervjuude tekstide näited, joonistused jms).

Töö tulemused ja arutelu võib kirjutada ühe peatükina.

Juhul kui käsitöö tehnoloogiate ja disaini või rakendusinformaatika lõputöö tulemusena valmib uudne lahendus, peab töö sisaldama disaini protsessi kirjeldavat peatükki, mis annab ülevaate protsessi aluseks olnud disainimudelist või teooriast ning kirjeldab etappide kaupa selle järgimist töös.

Haapsalu kolledži lõputööde vormistamisel tuleb lähtuda juhendist *Üliõpilastööde vormistamismõuded*.

5. Lõputöö esitamine

Lõputöö kaitsmisele lubamise eeldused on reguleeritud ÕKE § 26 ja esitamise nõuded ÕKE § 27.

1. Lõputööde esitamise tähtajad kehtestatakse igal õppeaastal õppekavapõhiselt.
2. Lõputöö kaitsmisele lubamise eelduseks on õppekavaga sätestatud õppeainete (sh praktika) positiivne sooritamine, õppekava lõpetamistingimuste täitmine ja finantskohustuste puudumine ülikooli ees.
3. Üliõpilane esitab nõutud tähtajaks pdf-formaadis enda ja juhendaja poolt digitaalselt allkirjastatud lõputöö. Töö lisadesse kuuluvad mahukad failid (nt videod) esitatakse eraldi andmekandjal ning ei pea olema digitaalselt allkirjastatud.
4. Üliõpilane tõendab oma allkirjaga lõputöö vastavust eetikanõuetele ning annab loa lõputöö reprodutseerimiseks, üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ja kasutamiseks plagiaadituvastussüsteemis andmeallikana.

6. Lõputöö retsenseerimine

Nõuded retsensendile ja retsensendi ülesanded on reguleeritud ÕKE § 27.

1. Retsensent omab töö valdkonnas vähemalt magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni või on valdkonnas tunnustatud praktik-ekspert.
2. Retsensent toob retsensioonis välja põhjendatud seisukohad töö sisulise külje, autori saavutuste ja töös esinevate peamiste puuduste kohta lähtudes lõputööde retsenseerimisjuhendist.
3. Üliõpilasel on õigus tutvuda retsensiooniga hiljemalt üks tööpäev enne kaitsmist.

7. Lõputöö kaitsmine

Lõputöö kaitsmise kord on sätestatud ÕKE § 27. Lõputöö kaitsmine on üldjuhul avalik ja suulises vormis ning toimub kaitsmiskomisjoni ees.

1. Kaitsmine võib olla kinnine, kui lõputöö sisu avaldamine ei ole teistele isikutele kuuluvate autori varaliste õiguste, isikuandmete kaitse seaduse, riigi- või ärisaladuse või muu salastatud teabe tõttu võimalik. Kaitsmise kinniseks muutmise ja juurdepääsupiirangu kehtestab akadeemilise üksuse direktor korraldusega.
2. Kaitsmisel osalevad soovitavalt ka retsensent ja üliõpilase juhendaja. Kaitsmisprotseduuri läbiviimine videosilla kaudu on lubatud vaid erandjuhtudel üliõpilase poolt esitatud põhjendatud avalduse alusel. Otsuse teeb akadeemilise üksuse direktor kaitsmiskomisjoni esimehe ettepanekul.
3. Kaitsmisprotseduur:
 - 1) lõputöö autori ettekanne 7 minutit (teema, probleemi ja selle põhjenduse avamine, eesmärgi, lahenduste ja tulemuste tutvustamine, järelduste ja soovitude esitamine);
 - 2) retsensendi arvamus ja autori vastused retsensendi küsimustele, diskussioon;
 - 3) komisjoni küsimused autorile;
 - 4) autori lõppsõna.
4. Lõputööd hindab kaitsmiskomisjon kinnisel koosolekul. Lõputööde kaitsmise tulemused tehakse üliõpilastele teatavaks üldjuhul samal päeval peale kaitsmiskomisjoni koosolekut.

8. Plagiaadi vältimine

1. Plagiaat liigitatakse sõltuvalt selle raskusastmest tahtmatuks või tahtlikuks plagiadiks. Tahtlikku plagiati loetakse akadeemiliste tavade eiramiseks ning plagiadijuhtumeid menetletakse ÕKE § 27 lõike 25 või 25¹ alusel.
2. Tahtmatuks plagiadiks loetakse viitamisel esinevaid refereerimis- ja tsiteerimisvigu, mis ei ole põhimõttelist laadi.
3. Tahtlikuks plagiadiks loetakse:
 - teadlikku teksti või selle lõikude sõna-sõnalist esitamist ilma autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - pisimuudatuste tegemist teise autori tekstis ja selle esitamist tsiteerimis- ja refereerimisnõudeid järgimata;
 - teise autori jooniste, tabelite, nende tõlgete või kohanduste esitamist ilma autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - teise autori arutluskäigu või ideede esitamist oma sõnadega autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - tekstilõikude või arutluskäikude võõrkeelsest allikast tõlkimist originaalallikale korrektselt viitamata.
4. Üliõpilane saab lõputöö kirjutamise ajal kontrollida ise oma töö vastavust viitamisnõuetele, kasutades selleks vabavarana kasutuses olevaid plagiadituvastusprogramme.
5. Kaitsmiskomisjon võib lõputööga seonduva akadeemiliste tavade eiramisena käsitletava asjaolu tuvastamisel enne lõputöö kaitsmist keelduda üliõpilase lubamisest kaitsmisele. Mittelubamise aluseks on kirjalik tõendusmaterjal. Kaitsmiskomisjoni põhjendatud otsus üliõpilase kaitsmisele mittelubamise kohta vormistatakse kirjalikult ning tehakse üliõpilasele teatavaks hiljemalt üks tööpäev enne kaitsmist.